

OBSAH

	Předmluva	13
	Seznam použitých značek (<i>M. Pirner</i>)	15
1.	Úvod (<i>O. Fischer</i>)	21
1.1	Základní pojmy (<i>J. Hořejší</i>)	22
1.1.1	Rychlost; zrychlení	23
1.1.2	Hybnost a moment hybnosti hmotného bodu a hmotného tělesa	25
1.1.3	Kinetická a potenciální energie	28
1.2	Základní zákony mechaniky	31
1.2.1	Newtonův zákon	31
1.2.2	Zákon o zachování mechanické energie	32
1.2.3	Lagrangeův princip virtuálních prací	32
1.2.4	Bettiho věta	34
1.2.5	Maxwellova věta	34
1.2.6	D'Alembertův princip	35
1.2.7	Hamiltonův princip	37
1.3	Vztah dynamiky ke statice při navrhování a posuzování konstrukcí (<i>M. Pirner</i>)	38
1.3.1	Lineární superpozice	38
1.3.2	Nelineární superpozice	39
1.3.3	Posuzování konstrukcí namáhaných na únavu	39
1.3.4	Výpočetní modely a kritéria	39
2.	Dynamická zatížení stavebních konstrukcí	42
2.1	Deterministické zatížení (<i>J. Hořejší</i>)	42
2.2	Náhodné zatížení (<i>L. Frýba</i>)	47
2.2.1	Charakteristiky náhodných veličin	50
2.2.1.1	Korelační funkce	57
2.2.1.2	Spektrální hustota	66
2.3	Dopravní prostředky	71
2.3.1	Vliv pohybující se hmoty	71
2.3.2	Vliv zakřivení jízdní dráhy	80
2.3.3	Nerovnosti jízdní dráhy a kol vozidel	80
2.3.4	Odstředivé síly	81
2.3.5	Boční rázy	81
2.3.6	Rozjezdové a brzdné síly	82

2.3.7	Náhodný zatěžovací proces dopravního proudu	82
2.3.8	Šíření účinků dopravy podloží (P. Novák)	83
2.4	Zatížení stroji	86
2.4.1	Buzení stroji	86
2.4.2	Normové hodnoty budících sil	87
2.4.2.1	Rotační stroje	87
2.4.2.2	Pístové motory	93
2.4.2.3	Síta, drtiče, slévárenské stroje	98
2.4.3	Výpočtové hodnoty budících sil	100
2.5	Vítr (M. Pirner)	102
2.5.1	Obecné pojmy o atmosféře	102
2.5.2	Vlastnosti větru v přízemní mezní vrstvě	104
2.5.3	Dynamické zatížení větrem	106
2.5.4	Výskyty rychlosti větru a počet kmitů způsobených větrem	111
2.5.5	Aerodynamická stabilita	116
2.6	Zemětřesení (O. Fischer)	124
2.6.1	Vznik zemětřesení	124
2.6.2	Šíření otřesů	125
2.6.3	Charakter otřesu	126
2.6.4	Intenzita zemětřesení	128
2.7	Technická seizmicita (P. Novák)	131
2.7.1	Obecné poznatky (M. Baťa)	131
2.7.2	Přibližné vztahy pro určení šíření technických otřesů podloží	132
2.8	Jiná zatížení (M. Pirner)	134
2.8.1	Tlakové vlny od výbuchů	134
2.8.2	Zatížení stavebních konstrukcí tlakovou vlnou od výbuchu	136
2.8.3	Tlakové vlny způsobené letadly	142
2.8.4	Ráz padajícího letadla	144
2.8.5	Zatížení pohybem zvonů (O. Fischer)	145
2.8.6	Zatížení člověkem (M. Pirner)	147
3.	Vlastnosti materiálů při dynamickém namáhání (M. Pirner)	148
3.1	Základní charakteristiky materiálů a zemin	148
3.1.1	Ocel při dynamickém namáhání	148
3.1.2	Beton při dynamickém namáhání	150
3.1.3	Dřevo při dynamickém namáhání	151
3.1.4	Zeminy	151
3.2	Únava materiálu	153
3.2.1	Teorie porušení	153
3.2.2	Podklady pro výpočet na únavu	154
3.2.2.1	Zjednodušený postup	155
3.3	Útlum	157
3.3.1	Vyjádření útlumu ve výpočtových modelech	158
3.3.2	Hodnoty logaritmického dekrementu útlumu výchylky (ekvivalentní viskózní útlum)	160

4.	Základní vztahy teorie kmitání (<i>M. Baťa</i>)	162
4.1	Kmitání soustavy s jedním stupněm volnosti	163
4.1.1	Vlastní netlumené kmitání	163
4.1.2	Vlastní tlumené kmitání	165
4.1.3	Netlumené kmitání vynucené deterministickým buzením	168
4.1.3.1	Harmonicky proměnná síla	169
4.1.3.2	Budící síla periodického průběhu	171
4.1.3.3	Budící síla zcela obecného průběhu	172
4.1.3.4	Kmitání vybuzené impulsem síly	174
4.1.3.5	Duhamelův integrál	177
4.1.4	Tlumené kmitání vynucené deterministickým buzením	179
4.1.4.1	Harmonicky proměnná síla	179
4.1.4.2	Budící síla periodického průběhu	182
4.1.4.3	Budící síla zcela obecného průběhu	183
4.1.4.4	Impuls síly	183
4.1.4.5	Duhamelův integrál	184
4.1.5	Kinematické buzení	184
4.1.6	Otáčivé kmitání	185
4.1.7	Zatížení rázem	186
4.1.7.1	Nedokonale pružný ráz	188
4.1.7.2	Plastický ráz	189
4.1.7.3	Příčný ráz na nosník (<i>L. Frýba</i>)	190
4.1.8	Frekvenční přenos lineární soustavy (<i>M. Baťa</i>)	191
4.2	Kmitání soustav o více stupních volnosti	193
4.2.1	Metoda konstant tuhosti	193
4.2.1.1	Soustavy se dvěma stupni volnosti	196
4.2.1.2	Soustavy se třemi stupni volnosti	201
4.2.1.3	Kmitání tuhého tělesa	205
4.2.2	Metoda konstant poddajnosti	207
4.2.3	Tlumené kmitání soustav s konečným počtem stupňů volnosti	209
4.2.4	Některé jiné metody	212
4.2.5	Přibližné vzorce pro určení základní frekvence	212
4.2.6	Vynucené kmitání soustav o více stupních volnosti	212
4.2.6.1	Soustava harmonických sil, přímé řešení	212
4.2.6.2	Řešení rozkladem podle vlastních tvarů kmitání	214
4.2.6.3	Řešení v normálových souřadnicích	217
4.2.6.4	Kinematické buzení	218
4.3	Soustavy se spojitě rozloženou hmotou	219
4.3.1	Příčné kmitání struny	219
4.3.2	Vlastní kmitání prutu	220
4.3.2.1	Příčné ohybové kmitání prutu	221
4.3.2.2	Podélné kmitání prutu	223
4.3.2.3	Kroutivé kmitání prutu	224
4.3.2.4	Příčné kmitání prutu zatíženého osovou silou	225

4.3.2.5	Příčné kmitání prutu s uvažováním jen smykových deformací	227
4.3.2.6	Příčné kmitání prutu s uvažováním normálových a smykových deformací	228
4.3.2.7	Příčné kmitání prutu s uvažováním normálových a smykových deformací včetně vlivu rotačních momentů setrvačných sil	228
4.3.3	Vynucené kmitání prutu	230
4.3.3.1	Spojité harmonicky proměnné zatížení	232
4.3.3.2	Obecné proměnné zatížení	232
4.3.4	Kmitání membrán	234
4.3.5	Kmitání pravoúhlé desky	236
4.3.5.1	Přímé řešení vlastního kmitání	237
4.3.5.2	Přibližné řešení vlastního kmitání	239
4.3.5.3	Vynucené kmitání	240
4.3.6	Kmitání kruhové desky	241
4.3.6.1	Přímé řešení vlastního kmitání	242
4.3.6.2	Přibližné řešení vlastního kmitání	244
4.3.6.3	Vynucené kmitání	244
4.4	Kontinuum	244
4.4.1	Druhy vln	246
4.4.2	Vlny v neohrazeném pružném prostředí	248
4.4.2.1	Podélné rovinné vlny	249
4.4.2.2	Příčné rovinné vlny	250
4.4.2.3	Sférické vlny	250
4.4.2.4	Otáčivé vlny	250
4.4.3	Vlny v pružném poloprostoru	251
4.4.3.1	Rayleighovy vlny	251
4.4.3.2	Loveovy vlny	252
4.4.4	Vlny v nekonečně tenké vrstvě	252
4.4.4.1	Podélné vlny	253
4.4.4.2	Příčné vlny	253
4.4.4.3	Kruhové vlny	253
4.4.5	Odraz vln	253
4.5	Řešení složitějších konstrukcí	254
4.5.1	Deformační metoda	254
4.5.1.1	Vynucené kmitání	257
4.5.1.2	Vlastní kmitání	258
4.5.2	Metoda konečných prvků	259
4.5.3	Metoda počátečních parametrů	264
4.5.4	Metoda přenosových matic	267
4.5.4.1	Diskrétní soustavy	267
4.5.4.2	Soustavy se spojitě rozloženou hmotou	269
4.5.5	Metoda dynamických přírůstků	270
4.5.6	Nosníky	272
4.5.6.1	Vynucené kmitání nosníků	272
4.5.6.2	Vlastní kmitání nosníků	275
4.5.6.3	Nosníky proměnného průřezu	278

4.5.7	Spojité nosníky	279
4.5.7.1	Spojité nosník na tuhých podporách	279
4.5.7.2	Spojité nosník na pružných podporách	283
4.5.7.3	Spojité nosník kloubový	286
4.5.8	Rámové konstrukce	288
4.5.8.1	Rovinné rámové konstrukce	288
4.5.8.2	Prostorové rámové konstrukce	294
4.5.9	Oblouky (<i>M. Pirner</i>)	296
4.5.9.1	Dvoukloubový oblouk	296
4.5.9.2	Oboustranně vetknutý oblouk	297
4.5.9.3	Jiné obloukové konstrukce	298
4.5.10	Skořepiny	301
4.5.10.1	Ploché válcové skořepiny	301
4.5.10.2	Skořepiny s dvojitou konstantní křivostí	302
4.5.10.3	Válcové kruhové skořepiny	303
4.5.10.4	Kónické kruhové skořepiny	305
4.5.10.5	Kulové skořepiny	306
4.5.11	Tenkostěnné nosníky neměnného průřezu	307
4.5.12	Vláknové konstrukce	309
4.5.12.1	Lana	309
4.5.12.2	Zavěšené nepředpjaté sítě	309
4.5.12.3	Zavěšené předpjaté sítě	310
4.5.13	Příhradové konstrukce	314
4.6	Náhodné kmitání (<i>L. Frýba</i>)	316
4.6.1	Stacionární kmitání	316
4.6.2	Stacionární kmitání nosníků	320
4.6.3	Nestacionární kmitání	322
4.6.4	Nestacionární kmitání nosníků	323
4.6.5	Překročení hladin a výskyt maxim u náhodného kmitání	324
4.7	Kmitání od pohybujícího se zatížení	326
4.7.1	Pohyb konstantní síly po nosníku	328
4.7.2	Pohyb harmonicky proměnné síly po nosníku	330
4.7.3	Pohyb rovnoměrného zatížení	331
4.7.4	Přibližný výpočet vlivu pohybující se hmoty	332
4.7.5	Modelování dopravních konstrukcí	332
4.8	Nelineární kmitání (<i>M. Baťa</i>)	333
4.8.1	Druhy nelinearit	333
4.8.2	Nelineární kmitání soustav s jedním stupněm volnosti	335
4.8.2.1	Vlastní kmitání	335
4.8.2.2	Vynucené kmitání	336
4.8.3	Nelineární kmitání soustav o více stupních volnosti	337
5.	Kmitání stavebních konstrukcí	339
5.1	Úvod	339
5.2	Dopravní konstrukce (<i>L. Frýba</i>)	339

5.2.1	Silniční mosty	339
5.2.2	Železniční mosty	344
5.2.3	Železniční svršek	349
5.2.4	Silniční a letištní vozovky	353
5.2.5	Jeřábové dráhy a jeřáby	356
5.2.6	Jiné dopravní konstrukce	358
5.2.6.1	Lávky pro chodce	358
5.2.6.2	Dopravníkové mosty	359
5.2.6.3	Ochranné sítě a mosty	359
5.2.6.4	Ochranné zdi a galérie	360
5.3	Budovy (<i>M. Pirner</i>)	360
5.3.1	Vysoké budovy	360
5.3.1.1	Vlastní vodorovné kmitání, výpočtové modely	360
5.3.1.2	Tlumení vodorovných výchylek	369
5.3.1.3	Vynucené vodorovné kmitání	374
5.3.2	Obytné a jiné budovy	379
5.3.3	Průmyslové budovy (<i>P. Novák</i>)	381
5.4	Speciální konstrukce (<i>O. Fischer</i>)	387
5.4.1	Věže a komíny	387
5.4.1.1	Konzola stálého průřezu	387
5.4.1.2	Tuhé těleso na pružném podkladě	388
5.4.1.3	Prizmatická pružně vetknutá konzola	390
5.4.1.4	Konzola proměnného průřezu, přibližné řešení vlastní frekvence	392
5.4.1.5	Konzola s diskretními hmotami	393
5.4.1.6	Konzola z tuhých prvků spojených klouby	393
5.4.1.7	Konzola z pružných prizmatických částí	395
5.4.1.8	Přímé řešení konzoly proměnného průřezu	397
5.4.1.9	Výpočet odezvy na seizmické buzení	398
5.4.2	Kotvené stožáry	400
5.4.2.1	Statické působení lana	400
5.4.2.2	Dynamické působení lana	402
5.4.2.3	Příčné kmitání kotvených stožárů	406
5.4.2.4	Torzní kmitání stožáru	409
5.4.3	Jiné konstrukce	410
5.4.3.1	Osvětlovací stožáry	410
5.4.3.2	Technologické konstrukce	411
5.4.3.3	Chladicí věže	411
5.4.3.4	Věžové vodojemy	411
5.5	Základy strojů (<i>P. Novák</i>)	413
5.5.1	Zásady výpočtu	413
5.5.1.1	Náhradní statický výpočet při zatížení stroji	413
5.5.1.2	Náhradní statický výpočet při zatížení dopravními manipulačními prostředky	415
5.5.1.3	Třídění strojů podle otáček, podle velikosti amplitudy	417
5.5.2	Blokové základy	419
5.5.2.1	Plošné podepření základu	420

5.5.2.2	Podepření základu skupinami pružných členů	422
5.5.2.3	Zjednodušené řešení	424
5.5.3	Rámové základy	425
5.5.4	Šíření kmitání od strojů	429
5.6	Zmenšování dynamických účinků (<i>O. Fischer</i>)	431
5.6.1	Omezení dynamických zatížení	431
5.6.2	Rezonanční jevy	431
5.6.3	Širokopásmové buzení	432
5.6.4	Prostředky ke zvýšení útlumu	433
5.6.5	Vibroizolace	435
5.6.6	Dynamické tlumiče kmitů	438
5.7	Účinky zemětřesení na konstrukce	443
5.7.1	Kvazistatické řešení	443
5.7.2	Řešení pomocí spekter odezvy	443
5.7.3	Zemětřesení jako náhodný proces	445
5.7.4	Řešení podle ČSN 73 0036	446
5.7.5	Plastické chování konstrukcí	447
5.7.6	Konstrukční zásady pro antiseizmické stavby	448
5.7.7	Zmenšování seizmických účinků	449
5.8	Kritéria přípustnosti kmitání (<i>M. Pirner</i>)	449
5.8.1	Účinky na člověka	449
5.8.1.1	Přípustné hodnoty vibrací	450
5.8.1.2	Účinky na stavbách	455
5.8.1.3	Vodorovné účinky ve vysokých konstrukcích	456
5.8.1.4	Svislé účinky na stropních konstrukcích	458
5.8.1.5	Účinky na mostech a lávkách	458
5.8.2	Účinky na stavební konstrukce	459
5.8.3	Účinky na technologii provozu	461
5.8.4	Spolehlivost a životnost konstrukcí	466
5.8.4.1	Poškození budovy po účincích zemětřesení	467
5.8.4.2	Poškození nenosné části budovy po jednom zemětřesení	468
5.8.4.3	Poškození oken	468
5.8.4.4	Poškození po účincích větru	469
5.8.4.5	Odhad únavové životnosti mostů (<i>L. Frýba</i>)	470
5.8.5	Přípustné účinky průmyslové exploze (<i>P. Novák</i>)	471
6.	Experimentální metody (<i>M. Pirner</i>)	474
6.1	Sledované veličiny a jejich měření	474
6.2	Měřicí linka	475
6.3	Experimenty na skutečných konstrukcích	476
6.4	Experimenty na modelech	476
	Literatura	477
	Rejstřík	485